

RECENZII

„Revista Arheologică” - Seria nouă, vol. I, nr. 1 (396 p.) și nr. 2 (444 p.), editată de Institutul de Arheologie și Etnografie a Academiei de Științe a Moldovei, sub redacția lui Eugen Sava, Chișinău, 2005.

O adevărată surpriză plăcută a sosit de la Chișinău în momentul în care ne-a parvenit revista mai sus menționată. Ne grăbim să afirmăm că este o frumoasă reușită.

Revista, în noua formă, își propune să publice lucrări monografice, studii, discuții, materiale și rezultate ale cercetărilor din teren, studii interdisciplinare, recenzii, lucrări privind patrimoniul cultural și de muzeografie etc. Menționăm că în volumele de față au fost ocupate, cu prisosință, toate rubricile propuse. Redactorul responsabil al noii publicații este cunoscutul cercetător dr. hab. Valentin Dergaciov, directorul Institutului de Arheologie și Etnografie al Academiei de Științe a Moldovei, iar adjunctul său este dr. hab. Eugen Sava, cel care a dirijat apariția acestui prim volum, editat în două părți. Membri în colegiul de redacție sunt, de asemenea, cercetători care s-au afirmat cu succes în viața științifică de la Chișinău, dar și de la București, Moscova și Odesa.

Cele două părți ale primului volum din 2005 totalizează 840 de pagini, în care sunt cuprinse 55 de titluri. Se distinge ușor că diriguitorii publicației îi doresc o accesibilitate internațională prin atragerea de colaborări din diverse centre din afara Republicii Moldova; cele mai multe de la Odesa (Ucraina), apoi de la Poznan (Polonia) și Moscova (Rusia). Sunt și contribuții din România, de la Iași și București. În ceea ce privește limbile utilizate de autori remarcăm publicarea a numai trei materiale în engleză; celelalte contribuții au apărut, oarecum la paritate, în limbile română și rusă, ultima răspândită în spațiul exsovietic, dar cu o penetrație mai redusă în alte spații europene.

Paleta tematică a celor publicate cuprinde diverse materiale care, cronologic, se înscriu de la cercetări privind paleoliticul până la cele de arheologie medievală. Menționăm și prezența a două studii de numismatică medievală și, așa cum și-au propus redactorii, nu lipsesc cercetări interdisciplinare, discuții, recenzii etc.

Într-o recenzie cu dimensiunile impuse celei de față nu putem trece în revistă toate materialele publicate. Amintim numai câteva, cu mențiunea că alegerea este subiectivă, dictată de sfera noastră de preocupări. Nu putem totuși să ometem monografia lui V. Dergaciov referitoare la descoperirile de sceptre de piatră, din răsăritul Europei, lucrare care însumează 160 de pagini de sinteză și discuții, privind fenomenele de restructurări etno-culturale din eneolitic (vol. 1/2, p. 6-166).

Din partea întâi ne-a atras atenția contribuția lui Oleg Levițki și a Tatiane Demcenco privind obiceiurile funerare practicate de comunitățile hallstattiene târzii din nordul Basarabiei (vol. I/1, p. 44-71), prilej care dă posibilitatea autorilor să revadă tot ansamblul de descoperiri aparținând grupului vest-podolian (după noi, numele mai adecvat ar fi cel de podolo-moldav). Asupra acestui studiu al autorilor din Chișinău, cu sugestii interesante, ne propunem să revenim mai pe larg în alt cadru.

Între discuțiile înserate în prima parte amintim pe cele ale lui Vasile Haheu privind aspectul cronologic al genezei culturii getice timpurii (vol. 1/1, p. 92-97) și pe cel al Nataliei Mateevici, stăruitoare cercetătoare a importurilor elene în lumea getică; de data aceasta, ea investighează primele materiale amforistice datate în sec. VI-V a. Chr. (vol. 1/1, p. 110-119).

În ambele volume, Vlad Vornicu revine la studierea importantei așezări și necropole de la Budești, cercetând fie ceramica lucrată cu mâna (vol. 1/1, p. 331-339), fie ceramica romană de import (vol. 1/2, p. 295-331 – ultimul în colaborare cu Larisa Ciobanu).

Interesant este și studiul lui Igor Bruiako de la Odesa, care își propune să abordeze o problemă dificilă, cea a cimerienilor, prin discutarea necropolei de la Stoicani, unde el deosebește și o componentă ilirică, contopită în mediul tracic, spre deosebire de alți cercetători care individualizează o componentă estică, cea a cimerienilor (vol. 1/2, p. 202-211).

În fine, amintim articolul foarte interesant semnat de Octavian Munteanu – publicat în limba engleză, vol. 1/2, p. 247-257 – referitor la o serie de studii pe care autorul, pe bună dreptate, le critică. Aceste teorii emise la Chișinău (autor Mark Tkačuk), dar și în alte spații exsovietice, susțin că populația getică din spațiul pruto-nistriean este venită din sudul Dunării și, după o viață plină de succes (cu mari așezări fortificate), de mai multe secole, la mijlocul sec. al III-lea a. Chr. dispăre în mod misterios, fără a lăsa urme pe acest teritoriu. Desigur, această teorie combătută de O. Munteanu, are o certă conotație care nu se înscrie în cercetarea arheologică obiectivă.

La sfârșitul acestei succinte semnalări bibliografice subliniem și o inițiativă lăudabilă a redacției, care a acordat studenților și masteranzilor posibilitatea de a debuta în această revistă prin publicarea unor recenzii.

Conținutul bogat și variat al publicației, prezentarea ei grafică ne determină ca în încheiere să o socotim o reușită și să-i dorim „Revistei Arheologice” un mare succes și frumos viitor.

Mircea Ignat

Octavian Liviu Șovan, *Necropola de tip Sântana de Mureș – Černeathov de la Mihălășeni (jud. Botoșani)*, Bibliotheca Archaeologica „Hierasus” – Monographica, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2005, 354 pagini + 390 planșe.

Autorul acestei cărți, aici numai semnalată, este arheologul botoșănean O. L. Șovan binecunoscut prin săpăturile sale arheologice ca și prin numeroase studii publicate în reviste de specialitate din țară și străinătate, fapt ce nu mai face necesară o prezentare mai detaliată a sa.

Paginația mai sus precizată, ca și formatul A4 al cărții, impresionează de la prima vedere prin volumul ei masiv, rezultat al cercetării unui monument de o anvergură deosebită. La Mihălășeni s-au dezvelit 520 de morminte și alte 25 de complexe diferite, în care s-au descoperit peste 3500 de obiecte; este unul dintre cele mai mari monumente din